

Životni hod utkan i iskazan u povijesnim priložima

O pjevajmo slavne muževe prvi je u nizu od jedanaest svezaka sabranih djela mons. dr. Marina Srakića, prvog đakovačko-osječkog nadbiskupa i metropolita te donedavnog predsjednika Hrvatske biskupske konferencije.

Povod za izdavanje sabranih djela

Zlatni svećenički jubilej te 20. obljetnica služenja u našoj Crkvi, što ih je nadbiskup Srakić obilježio jednostavno sa svojim prezbiterijem i vjericima Đakovačko-osječke nadbiskupije na sv. misi posvete ulja, na Veliki četvrtak, 1. travnja 2010., prigoda su i povod za sabiranje njegovih brojnih članaka, već objavljenih u različitim knjigama, zbornicima i časopisima, za njihovu sistematizaciju te za tisak svih sabranih djela u izdanju Nadbiskupskog ordinarijata Đakovo. Tom edicijom sabranih djela Đakovačko-osječka nadbiskupija želi svome nadbiskupu izraziti svoje čestitke, zahvalnost, zajedništvo i radosnu podršku.

Nadbiskup Srakić postao je svećenikom već u 23. godini života (godinu i pol dana prije završetka studija). Radi pastoralnih potreba u Biskupiji, za svećenika ga je zaređio biskup Stjepan Bäuerlein u đakovačkoj katedrali 6. ožujka 1960. Pomoćnim biskupom tadašnje Đakovačke i Srijemske biskupije imenovao ga je papa Ivan Pavao II. na Svijećnicu, 2. veljače 1990. godine. Za biskupa je bio zaređen u đakovačkoj katedrali uoči Blagovijesti, 24. ožujka 1990. Glavni zaređitelj bio je Franjo kard. Kuharić, zagrebački nadbiskup i metropolit, a suzaređitelji su bili mons. Ćiril Kos, tadašnji đakovački i srijemski biskup te mons. Gabriel Montalvo, apostolski pronuncij u tadašnjoj državi Jugoslaviji.

Biskupom koadjutorom Đakovačke i Srijemske biskupije imenovan je 10. veljače 1996. Godinu dana kasnije, 6. veljače 1997., postao je đakovačkim i srijemskim dijecezanskim biskupom.

Papa Benedikt XVI. svojom je bulom od 18. lipnja 2008. odredio da se Đakovačka ili Bosanska biskupija ubuduće zove novim imenom: Nadbiskupija đakovačko-osječka. Đakovačko-osječko biskupsko sjedište odvojio je od metropolitanskog prava Zagrebačke crkve i uzdigao ga na dostojanstvo nadbiskupskog i metropolitanskog sjedišta. Ponovno je osamostalio Srijemsku biskupiju. Novoosnovanoj Đakovačko-osječkoj crkvenoj pokrajini pridružio je Požešku te novoosamostaljenu Srijemsku biskupiju. Mons. dr. Marin Srakić imenovan je istodobno prvim đakovačko-osječkim nadbiskupom i metropolitom. Na svetkovinu apostolskih prvaka Sv. Petra i Pavla papa Benedikt XVI. udijelio mu je u Rimu i vidljivi znak njegove nove službe - metropolitanski palij.

Sabrana djela, ukoričena u jedanaest svezaka, plod su svećeničkoga i teološkog rada i zauzimanja, plod duha i uma mons. dr. Marina Srakića tijekom 53 godine svećeničkog i 23 godine biskupskog služenja Crkvi. Ona su tako i simbol svega onoga čime je nadbiskup zadužio đakovačko-osječku i srijemsku Crkvu. Njihovim izdavanjem, svi svećenici, redovnici, redovnice, vjeroučitelji i svi vjernici Đakovačko-osječke nadbiskupije čestitaju svome nadbiskupu zlatni svećenički jubilej i zahvaljuju mu na 23 godine mudrog i zauzetog biskupskog služenja. *Ad multos annos sanos ac sanctos!*

Znanstveni i spisateljski rad

Čitav svećenički i biskupski život nadbiskupa Srakića bio je usko vezan uz dvije središnje nadbiskupijske ustanove u Đakovu. To su Bogoslovno sjemenište, u koje on dolazi 1965. godine kao prefekt discipline i studija. Punih sedamnaest godina bio je odgojitelj, od kojih pet kao prefekt, a dvanaest godina obnašao je službu rektora Sjemeništa (1977.-1989.). Kao rektor, nastojao je provesti koncilsku obnovu Bogoslovnog sjemeništa u Đakovu. Izradio je statut Bogoslovnog sjemeništa. Trudio se oko ostvarenja zahtjevnog iskoraka: od poslušnosti koncilskim odredbama o liturgijskoj obnovi prema oživotvorenju duha liturgijske obnove Drugoga vatikanskog sabora. Istodobno, kao odgojitelj, nastojao je bogoslove poticati na usvajanje koncilskih smjernica te koncilskog duha kao pravog nadahnuća za njihov cjelokupni crkveni,

pa tako i za bogoslovski te budući svećenički život. Trudio se oko povezivanja obitelji i obiteljskog odgoja sa sjemenišnom formacijom bogoslova, oko prisutnosti bogoslova u životu njihovih župnih zajednica te oko povezivanja života i svećeničke formacije u Bogoslovnom sjemeništu sa sadržajima ljetnih praznika i boravkom bogoslova u njihovim župnim zajednicama. Kao rektor, dr. Marin Srakić bio je i član Vijeća BKJ za duhovna zvanja i sjemeništa (1984.-1989.).

Druga ustanova uz koju je vezan život nadbiskupa Srakića je Visoka bogoslovna škola, danas Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku. Počeo je ondje predavati već prije odlaska u Rim (1966.-1967.), a nastavio po povratku iz Rima 1970. Službu profesora moralne teologije na Teologiji u Đakovu obavljao je čitavo vrijeme kao pomoćni biskup i kao koadjutor, a prestao je predavati tek 1998. godine, i to zbog još brojnijih obaveza koje je sa sobom donijela služba dijecezanskog biskupa. Osim moralne teologije, predavao je i katolički društveni nauk, neko vrijeme talijanski te latinski jezik. Na Biskupijskoj gimnaziji J. J. Strossmayera u Đakovu predavao je i vjeronauk.

Na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu habilitirao je i proglašen »naslovnim docentom« na Katedri moralne teologije. Ondje je specijalizantima predavao izabrana pitanja moralne teologije. Moralnu teologiju također je predavao na Institutu za teološku kulturu laika u Osijeku i u Đakovu. Novakinjama Milosrdnih sestara sv. Križa držao je u sklopu njihove redovničke formacije predavanja o izabranim pitanjima moralne teologije.

Po osamostaljenju Visoke bogoslovne škole 1973. godine, kao zasebne institucije u odnosu na Bogoslovno sjemenište, dr. Srakić bio je izabran za prvog rektora te institucije. Nakon 4 godine obavljanja te službe zamolio je kolege da ga od nje oslobode kako bi se, ukoliko žele, posvetio sređivanju sjemenišne knjižnice i knjižnice Visoke bogoslovne škole te Biskupijske knjižnice i arhiva. Predano i s puno ljubavi obavljao je te službe sve do imenovanja pomoćnim biskupom. Možemo kazati da je ta služba bila njegova velika ljubav i strastveni hobi. Sređujući i čitajući arhivsku građu, katalogizirajući knjige i sređujući knjižnicu, dr. Marin Srakić otkrivao je inkunabule, raritete, rukopise, obrađivao ih, te o onome što je otkrivao ponešto i pisao. Studirajući arhivsku građu i rukopise u Dijecezanskom arhivu, napajao se na izvorima. Uz to je rado

i čitao povijesnu i drugu građu na koju je nailazio u Knjižnici Bogoslovnog sjemeništa i tadašnje Visoke bogoslovne škole, Nadbiskupskog ordinarijata i Stolnog kaptola u Đakovu. Postupno je tako postao jedan od najboljih živućih poznavatelja crkvene povijesti na području koje je pokrivala Đakovačka i Srijemska biskupija, njezinih institucija, svećenika i drugih znamenitih ličnosti iz crkvene i profane povijesti Slavonije, Baranje i Srijema.

U znanstvenim i stručnim teološkim časopisima objavljivao je različite stručne članke te objavio ili sudjelovao u pripremi i izdavanju nekoliko knjiga. Za traktate koje je predavao redovito je pripravljaio i skripta za studente.

Kao znanstvenik, bavio se ponajprije temama iz moralne teologije. Teme njegova posebnog moralno-teološkog zanimanja bile su savjest, moralno-teološki pristup sakramentima i svećeništvo. Značajan prostor i veliku pozornost poklanjao je odgojnim temama. Među njima su osobito važne dvije: obiteljski i sjemenišni odgoj. Osobito je važan njegov doprinos - i na nacionalnoj razini - temi sjemenišnog odgoja. Budući da je dugo vremena bio i odgojitelj u Bogoslovnom sjemeništu, nadbiskup Srakić se na stručnoj i znanstvenoj razini bavio posebno temama vezanim uz sjemenišnu formaciju. Dokumenti BKJ i HBK o odgojnim pitanjima i različitim vidovima sjemenišne formacije i teološkog studija velikim su dijelom plod i njegova, ili ponajprije njegova, rada.

Posebno područje njegova znanstvenog rada, i njemu osobito drago (kao hobi), povijesne su teme te bibliografija svećenika Đakovačke i Srijemske biskupije.

Piše u *Bogoslovskoj smotri, Crkvi u svijetu, Obnovljenom životu, Katehezi*, časopisu *Diacovensia* i *Croatica christiana periodica, Vrelu života, Službi Božjoj*, u različitim zbornicima i drugim časopisima. No, najveći dio svojih radova objavio je u *Vjesniku Đakovačke i Srijemske biskupije*. Više godina bio je i član uredničkog vijeća istoga biskupijskog mjesečnika. Sudjelovao je i držao predavanja na brojnim znanstvenim skupovima, simpozijima, katehetskim školama i različitim tečajevima. Osim pisanja, bavio se i prevođenjem stručne literature na hrvatski jezik.

Svojim predavanjima podržava i promiče pastoralno djelovanje u Biskupiji. Osobito ističemo njegov obilazak Biskupije i predavanja o obnovi sakramenta pomirenja te sudjelovanje na dekanatskim tečajevima za zaruč-

nike i na susretima bračnih parova i obitelji gdje je držao predavanja o bračnom i obiteljskom moralu.

Uz službu profesora i odgojitelja u Bogoslovnom sjemeništu, nadbiskup Srakić paralelno je obnašao i druge službe u središnjim biskupijskim ustanovama te u biskupijskim tijelima suodgovornosti: sudac ženidbenog suda, član Prezbiterskog vijeća, Zbora savjetnika, Biskupijskog ekonomskog vijeća i sl. Kad je postao kanonikom Stolnoga kaptola, obnašao je i različite službe unutar Kaptola. Već prije imenovanja pomoćnim biskupom, dugi niz godina bio je krizmatelj te biskupov delegat na različitim crkvenim i društvenim svečanostima i slavljinama.

Tijekom Domovinskoga rata, mons. Srakić obilazio je kao pomoćni biskup okupirana područja Đakovačke i Srijemske biskupije, a osobito srijemske župe. Na temelju viđenoga pisao je i izvještaje o situaciji u navedenim župama, o ratom zahvaćenom području tadašnje Đakovačke i Srijemske biskupije te o životnim i pastoralnim (ne)prilikama u mjestima u kojima je ostao tek poneki od vjernika. U svojim izvještajima na sustavan je način zabilježio stanje vjerskih objekata (župnih i filijalnih crkava, kapela, župnih stanova i vjeronaučnih dvorana), broj protjeranih osoba iz pojedinih okupiranih mjesta u sigurnija područja, broj izbjeglih osoba s područja ratnog djelovanja te opisao sve što je vidio u pojedinim mjestima. Ta su njegova izvješća postala dragocjenom izvornom građom, bez koje se neće moći pisati povijest Đakovačko-osječke niti Srijemske biskupije u vrijeme navedenih ratnih godina.

Mons. dr. Marin Srakić nastavlja sa znanstvenim i spisateljskim radom i poslije imenovanja pomoćnim te dijecezanskim biskupom, pa i nakon što je postao i predsjednik HBK. Spomenimo samo da posljednjih 19 godina ima svoju stalnu rubriku te iz mjeseca u mjesec piše u Vjesniku Đakovačke i Srijemske biskupije (odnosno Vjesniku Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije). Nadbiskupu Srakiću povjerena je i briga oko prijevoda »Katekizma Katoličke Crkve«, koji je na hrvatskom jeziku objavljen 9. rujna 1994.

Na sjednici Hrvatske biskupske konferencije, održanoj 8. lipnja 1993. godine, izabran je za predsjednika Vijeća HBK za nauk vjere i katehizaciju. Kao predsjednik Vijeća za katehizaciju (1993.-2006.), nadbiskup Srakić skrbi o ustroju Nacionalnog katehetskog ureda i svih područja njegova djelova-

nja. U obzir se mora uzeti činjenica da je u pitanju bio početak katehetskog djelovanja unutar školskih institucija u Republici Hrvatskoj (1993.-1994.). Vodi sustavnu brigu i promiče organiziranje nastave vjeronauka u osnovnim i srednjim školama. Također vodi brigu oko rješavanja pravnog statusa vjeronauka i vjeroučitelja u državnim školama, o radu na ekvivalenciji, tj. priznavanju odgovarajuće stručne spreme iz religiozne pedagogije i katehetike vjeroučiteljima i vjeroučiteljicama. Skrbi za sustav permanentnog obrazovanja vjeroučitelja, za izradu planova i programa školskog vjeronauka svih uzrasta i za župnu katehezu. Organizira doškolavanje osoba koje će preuzeti vjerski odgoj u predškolskim ustanovama te za animatore župne kateheze.

Kruna njegovih službi unutar HBK jest izbor na časnu i odgovornu službu predsjednika Hrvatske biskupske konferencije. Otkako postoji ustanova biskupske konferencije, tu je službu uvijek obavljao zagrebački nadbiskup. Izbor tadašnjeg đakovačkog i srijemskog biskupa a danas đakovačko-osječkog nadbiskupa i metropolita, znači stoga i ozbiljan doprinos boljem shvaćanju strukture Katoličke Crkve u svijetu i u našoj Domovini: ona se ostvaruje u mjesnim Crkvama, na čelu s njihovim biskupima, koji su u zajedništvu s papom kao nasljednikom sv. Petra. A pojedine biskupije i biskupi međusobno su, radi pastoralne suradnje i rješavanja pitanja od zajedničkog interesa, povezani na lokalnom planu unutar crkvenih pokrajina ili metropolija, a na planu pojedinih država unutar biskupskih konferencija.

Povijesni iskoraci Crkve u Slavoniji i Srijemu ostvareni pastirskim nastojanjem nadbiskupa Srakića

Nadom i optimizmom te svojim neumornim radom dr. Marin Srakić je kao biskup uvelike unaprijedio život i pastoralno djelovanje svoje Nadbiskupije, strukture i lice Crkve u Slavoniji i Srijemu, te kao predsjednik HBK snažno utječe i na život Crkve na našim hrvatskim prostorima. Spominjemo ukratko njegov doprinos životu Crkve u Slavoniji i Srijemu, za koji već sada možemo reći da je od povijesnog značaja te da će zasigurno imati i dalekosežne posljedice po daljnji razvoj ne samo života Crkve na području današnje Đakovačko-osječke nadbiskupije i istoimene metropolije (osobito za susret najistočnije većinske katoličke regije i Katoličke Crkve s većinskim pravoslavnim svijetom i istočnom Crkvom, na povijesnoj granici Zapada i

Istoka Europe), nego i za život Slavonije kao regije unutar samostalne Hrvatske države i novog zemljopisnog i političkog ustroja Europe.

Mons. Marin Srakić preuzeo je Biskupiju, na čijem teritoriju tada još nije bio završen Domovinski rat. Preuzeo je ratom razrušenu Biskupiju, podijeljenu državnom granicom, čiji je velik broj vjernika još uvijek živio u progonstvu i očekivao povratak na svoja razrušena ognjišta te u opljačkane i opustjele domove, u sela i gradove s porušenim i teško oštećenim crkvama, župnim stanovima i pastoralnim prostorima. Ni on, kao biskup, tada još nije mogao slobodno poći u sve dijelove i župe svoje Biskupije. Već u svojoj nastupnoj poslanici prilikom preuzimanja službe dijecezanskog biskupa (15. veljače 1997.) mons. dr. Marin Srakić izrazio je želju za sazivanjem biskupijske sinode, koja je već do sada uvelike pridonijela promjeni lica Crkve na prostorima istočne Slavonije, Baranje i Srijema.

Druga biskupijska sinoda đakovačka i srijemska. Odmah nakon preuzimanja službe dijecezanskog biskupa, na prvoj sjednici Prezbiterskog vijeća (5. svibnja 1997.) biskup Srakić iznosi motive radi kojih želi sazvati biskupijsku sinodu, traži mišljenje svećenika te dobiva njihovu gotovo jednoglasnu podršku. Okuplja skupinu suradnika s kojom priprema sazivanje sinode, imenuje Pripremno povjerenstvo i u subotu, uoči nedjelje Pedesetnice, 30. svibnja 1998., za vrijeme svečanog euharistijskog slavlja u katedrali u Đakovu, saziva Drugu biskupijsku sinodu đakovačku i srijemsku. Poslije izrazito pastoralno intoniranog biskupijskog savjetovanja na župnoj, nadžupnoj i biskupijskoj razini te priprave svakog sinodskog zasjedanja zasebno, održana su četiri sinodska zasjedanja u razdoblju od listopada 2000. do listopada 2002. Slavlje Sinode zaključio je papa Ivan Pavao II. svečanim euharistijskim slavljem u Osijeku, u subotu uoči svetkovine Duhova, 7. lipnja 2003. U završnoj etapi uslijedilo je kritičko praćenje pastoralne prakse u svjetlu sinodskih pastoralnih prioriteta i naglasaka te konačno oblikovanje sinodskih odluka i izjava. Završne izjave i odluke Druge biskupijske sinode nadbiskup Srakić proglasio je na slavlju uzdignuća biskupije na rang nadbiskupije i metropolitanskoga sjedišta, u Đakovu 4. listopada 2008., čime je započeo kanonski i pastoralni oblik njihove primjene.

Možemo kazati da je Sinodom obilježeno cjelokupno dosadašnje biskupsko služenje mons. Marina Srakića kao dijecezanskog biskupa. No, Si-

noda je istodobno u mnogome dala i novo lice đakovačko-osječkoj Crkvi i Crkvi u Srijemu te pokrenula pastoralne procese i projekte koji imaju dalekosežno značenje za njezin život i djelovanje. Pridonijela je jasnoći potreba te oblikovanju struktura koje omogućuju i potiču njezin nutarnji duhovni i pastoralni rast, bolju nutarnju organizaciju i međusobnu povezanost, suradnju i solidarnost s Crkvom u široj regiji. Dala je nov zamah zajedničkom i usklađenom pastoralnom djelovanju u Đakovačko-osječkoj nadbiskupiji te nadahnjuje i usmjerava njezin cjelokupni život i rad.

Apostolski pohod pape Ivana Pavla II. 7. lipnja 2003. godine. Krunu svih njegovih pastoralnih nastojanja predstavlja zauzimanje nadbiskupa Srakića da u pastoralni pohod svojoj nadbiskupiji i Crkvi u Slavoniji i Srijemu dovede papu. Taj je san ostvaren apostolskim pohodom sluge Božjega pape Ivana Pavla II. Osijeku i Đakovu, 7. lipnja 2003. godine.

Materijalna obnova ratom opustošene Biskupije. Materijalna obnova ratom opustošene Biskupije, izgradnja i obnova brojnih crkava i drugih crkvenih građevina bila je potreba s kojom je dr. Marin Srakić bio suočen već kao pomoćni biskup te koadjutor. Već se tada osobno angažirao u ustroju Caritasa i promicanju njegova rada, u stvaranju struktura unutarbiskupijske solidarnosti te u traženju i redovitom obilaženju donatora iz inozemstva. Na osobit je način želio pokazati svoju blizinu i podršku župnicima i vjernicima u njihovim župnim zajednicama. Valja istaknuti njegovo ohrabrivanje svećenika, koje je kao biskup i redovito obilazio, radujući se s njima i s njihovim vjernicima, blagoslivljajući svaki njihov napor i postignuti uspjeh. Vjerujemo da u povijesti Crkve na ovim prostorima nikada nije bilo sagrađeno niti obnovljeno u tako kratkom vremenu toliko puno župnih i filijalnih crkava, župnih stanova i pastoralnih centara kao u posljednjih dvadesetak godina. Plod je to napora te velikih žrtava i odricanja svećenika i brojnih vjernika, ali i zauzimanja te svekolike podrške nadbiskupa Srakića.

Izgradnja Središnje nadbiskupijske i fakultetske knjižnice i Arhiva. Nadbiskup Srakić tijekom je svoje biskupske službe na osobit način skrbio o biskupijskim institucijama kojima su povjereni odgoj i obrazovanje budućih svećenika te teološko-pastoralna i katehetska formacija vjernika laika. U teškim poratnim godinama, paralelno s materijalnom, pastoralnom i duhovnom obnovom Biskupije, posebnu brigu vodio je o Bogoslovnom sje-

meništu te o Filozofsko-teološkom učilištu u Đakovu. Suočavajući se sa zahtjevima unapređenja teološkog studija, rješavanja statusa teološkog učilišta te zahtjevima trajne formacije svećenika i teološki obrazovanih vjernika laika, nadbiskup Srakić je, gledajući u vremena koja dolaze, svojim biskupskim autoritetom podupro i zauzeto pomagao projekt izgradnje Središnje biskupijske i fakultetske knjižnice i Arhiva. Pri tome je trebalo vješto koordinirati poratnu ponovnu izgradnju i obnovu temeljnih životnih prostora u župnim zajednicama (kao što su crkva i župni stan) s izgradnjom Središnje biskupijske knjižnice i Arhiva, što su u ono vrijeme mnogi pastoralni svećenici suočeni sa svojim potrebama doživljavali kao odgodiv luksuz. Nadbiskup Srakić novu je zgradu svečano blagoslovio i otvorio 2005. godine.

U novoj zgradi Središnje (nad)biskupijske i fakultetske knjižnice objedinjeni su do tada na više mjesta raspršeni i dijelom za studij vjernicima laicima i drugim zainteresiranim osobama nedostupni knjižni fondovi Bogoslovnog sjemeništa, Visoke bogoslovne škole, Biskupskog doma, Stolnog kaptola, pojedinih biskupa te knjige iz ostavštine brojnih svećenika Đakovačke i Srijemske biskupije. U nove i suvremeno opremljene arhivske prostore preseljen je i Dijecezanski arhiv iz Biskupskog doma u Đakovu te su mu ondje pridruženi i arhivi drugih središnjih biskupijskih ustanova i više župa.

Biskupija je istodobno u tim prostorima, objedinjenim s prostorima teološkog učilišta, dobila primjerene uvjete za trajnu teološko-pastoralnu i katehetsku formaciju svećenika, vjeroučitelja i drugih vjernika laika. Izgradnja ove prvorazredne kulturne i znanstvene ustanove (uz prethodno preseljenje Teologije u vlastitu zgradu u jesen 1994. godine), omogućila je istodobno, i daljnje snaženje statusa teološkog studija, sve do uzdignuća na rang samostalnog fakulteta. Suvremena oprema Knjižnice i Arhiva te marljiv rad njihovih zaposlenika omogućuju danas svim studentima teologije i drugim zainteresiranim osobama svakim danom još izvrsnije uvjete za studij i znanstveno-istraživački rad.

Osnivanje Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu. Već se ranije nametala potreba snaženja dvjestogodišnjeg filozofsko-teološkog učilišta u Đakovu, koje je 1974. bilo odijeljeno od Bogoslovnog sjemeništa i djelovalo kao zasebna ustanova pod imenom Visoka bogoslovna škola. (Od 1987. afilirana Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, a od 1994. dje-

lovala je pod imenom Teologija u Đakovu, kao područni studij zagrebačkog KBF-a unutar Sveučilišta u Zagrebu.) Uspostava Republike Hrvatske kao samostalne demokratske države i potreba otvaranja vrata tog teološkog učilišta i studentima laicima učinilo je to pitanje još akutnijim i urgentnijim. Nadbiskup Srakić prepoznao je povoljan trenutak te je u jesen 2003. zamolio Kongregaciju za katolički odgoj za dopuštenje i pokretanje procesa uzdignuća Teologije u Đakovu na rang Katoličkog bogoslovnog fakulteta. Istodobno je započeo i konzultacije s nadležnim akademskim i državnim vlastima za inkorporaciju budućeg fakulteta kao nove jedinice osječke akademske zajednice. Možemo slobodo kazati da je nadbiskup Srakić najzaslužnija osoba za pokretanje i uspješan dovršetak procesa, koji je uspješno okončan 6. studenoga 2005. slavljem uzdignuća Teologije u Đakovo na rang Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku.

Biskupski vikarijat u Osijeku. Nadbiskup Srakić trajno je naglašavao crkvenu i pastoralnu važnost Osijeka kao najvećeg i najvažnijeg kulturnog, gospodarskog, administrativnog i političkog središta na teritoriju Biskupije i čitave sjeveroistočne Hrvatske, svoju i zajedničku crkvenu odgovornost za primjerenije oblike pastoralna toga grada i njegove akademske i kulturne zajednice, kao i potrebu prikladnijih i suvremenijih oblika i sadržaja pastoralnog djelovanja, koji će odgovoriti zahtjevima, potrebama, izazovima i mogućnostima toga grada i regije. Zbog toga se pobrinuo da Biskupija u Osijeku dobije jednu zgradu u kojoj će biti utemeljen i smješten Biskupski vikarijat za grad Osijek i čitavu okolinu i koji će postati drugo sjedište Biskupije, s prilagođenim pastoralnim i administrativnim sadržajima. U procesu denacionalizacije i zamjene za drugu oduzetu imovinu Đakovačke i Srijemske biskupije, nadbiskup Srakić osigurao je 2003. godine jednu takvu zgradu u Osijeku (Strossmayerova 54) te se pobrinuo za njezinu temeljitu obnovu i dogradnju. Trenutno je završena prva etapa, koja se sastojala u obnovi već postojeće zgrade sa stambenim i administrativnim prostorima, poslije čega će uslijediti druga etapa, izgradnja nove dvorišne zgrade za poglavito pastoralne sadržaje.

Uzdignuće biskupije na rang nadbiskupije i metropolitanskog sjedišta. Navedenim važnim koracima, koji su osnažili i podigli ugled Đakovačke i Srijemske biskupije, stvoreni su preduvjeti za kasnija rješenja novog crkvenog ustroja na području Slavonije i Srijema. Nadbiskup Srakić osjećao

je potrebu traženja primjerenih rješenja za Srijemsku biskupiju koja se poslije 230 godina zajedničkog života s Đakovačkom biskupijom, našla od nje odvojena državnom granicom. Također je tražio i primjerenu veću važnost grada Osijeka u životu Crkve. Osluškujući kler i vjernike Đakovačke i Srijemske biskupije te surađujući sa susjednim biskupom nedavno osnovane Požeške biskupije, mons. dr. Antunom Škvorčevićem, biskup Srakić mudro je vodio proces potrebnog savjetovanja i usuglašavanja stavova s biskupima tadašnje Hrvatsko-slavonske crkvene pokrajine i Hrvatske biskupske konferencije, da bi 2005. godine i službeno Svetu Stolicu zamolio za osnivanje nove crkvene pokrajine na području Slavonije i Srijema. Taj proces okončan je povijesno dalekosežnom odlukom pape Benedikta XVI., od 18. lipnja 2008. godine, kojom je osnovao novu Đakovačko-osječku nadbiskupiju i metropoliju, ponovno osamostalio Srijemsku biskupiju. Novoosnovanoj Đakovačko-osječkoj crkvenoj pokrajini pridružio je kao sufraganske Požešku te novoosamostaljenu Srijemsku biskupiju, a mons. dr. Marina Srakića imenovao je prvim đakovačko-osječkim nadbiskupom i metropolitom.

Obnova Biskupskog doma, Bogoslovnog sjemeništa i skrb za katedralu. Pripreme za apostolski pohod pape Ivana Pavla II. Đakovu te preseljenje Dijecezanskog arhiva i više knjižnih fondova iz zgrade Biskupskog doma u novu zgradu Središnje biskupijske i fakultetske knjižnice i Arhiva potaknule su nadbiskupa Srakića da ubrza postupnu obnovu stare barokne zgrade Biskupskoga doma. Zgrada je njegovim poticajima i zalaganjem danas temeljito obnovljena izvana i gotovo u cijelosti obnovljena iznutra. U novoobnovljenim prostorima smješteni su upravni, pastoralni, sudski i drugi uredi Biskupske kurije te omogućena njezina bolja funkcionalnost i kvalitetniji rad pojedinih službi i ureda. Također, proteklih je godina, uz potporu nadbiskupa Srakića, temeljito izvana i iznutra obnovljena i secesijska zgrada Bogoslovnog sjemeništa, čime je podignut i standard života bogoslova, odgojitelja i profesora koji u njemu žive. Na poticaj i zauzimanjem nadbiskupa Srakića protekle je godine osigurano i izvedeno novo nutarnje i vanjsko osvjetljenje katedrale-bazilike u Đakovu, novi razglas te postavljen sustav za grijanje katedrale.

Jedanaest svezaka prikupljene građe stoga je najrječitiji svjedok i potvrda znanstvene, stručne i spisateljske erudicije, kao i dugogodišnjeg mar-

ljivog i upornog istraživačkog i znanstvenog rada te teološko-pastoralnog i katehetskog promišljanja nadbiskupa Srakića.

Životni hod utkan i iskazan u povijesnim priložima

Već sam podnaslov prvoga u nizu od jedanaest svezaka, što vam je u ruci, *Povijesni prilozi i arhivska građa o životu i radu biskupa, svećenika i ustanova Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije*, sasvim jasno najavljuje njegov sadržaj te istodobno pojašnjava opseg sveska unutar niza kojemu pripada. Na 760 stranica sabrano je 40 radova: članaka, studija, referata i osobnih sjećanja nadbiskupa Srakića, već ranije objavljenih u različitim časopisima (*Diacovensia*, *Vjesnik Đakovačke i Srijemske biskupije*, *Croatica christiana periodica*, *Glasnik Arhiva Slavonije i Baranje*) te u različitim zbornicima, knjigama i drugim publikacijama, upotpunjenih kazalom imena.

Knjiga je razdijeljena na četiri tematska dijela. Uz svaki članak navedeno je i mjesto gdje je tekst izvorno bio objavljen. Ako je bio objavljen u recenziranom časopisu, navedena je i znanstvena klasifikacija takvih tekstova. Prvi dio, »Život i rad istaknutih biskupa«, donosi deset biografskih studija o petorici đakovačkih i srijemskih biskupa (po jednu o biskupima Josipu Antunu Čolniću, Antunu Mandiću, Stjepanu Bauerleinu i Ćirilju Kosu i pet studija o biskupu Josipu Jurju Strossmayeru) te tekst jednog izlaganja o zagrebačkom nadbiskupu i metropolitu te kasnijem prefektu Kongregacije za nauk vjere, Osječaninu Franji Šeperu.

»Slavne (Nad)biskupijske ustanove« naslov je drugog dijela. Šest članaka sabranih u tom poglavlju tematski su vezani uz tri središnje biskupijske institucije (*Stolni kaptol u Đakovu*, *Bogoslovno sjemenište i filozofsko-teološki studij u Đakovu*), uz povijest tih institucija i osoba koje su u njima djelovale. Treći dio nastavlja s biografijama svećenika koji su djelovali na području Đakovačke i Srijemske biskupije tijekom posljednja tri stoljeća (18.-20. stoljeće). Stoga i nosi naslov »Svećeničke biografije«, a objedinjuje pet članaka.

U četvrtom dijelu sabrano je devetnaest različitih studija, nastalih tijekom nadbiskupova rada na sređivanju Biblioteke i Dijecezanskog arhiva, naslovljenih »Iz Dijecezanskog arhiva«. Neki od članaka nastali su kao plod izlaganja na različitim znanstvenim skupovima ili kao prilozi pri obradi ne-

kih tema. No, najveći broj studija plod je više slučajnih spoznaja i usputnih otkrića pojedinih pisama, dokumenata i svezaka u Biblioteci ili Arhivu. Nadbiskup nije imao vremena za sustavno istraživanje, niti mu je zadaća bila istraživanje pojedinih područja, razdoblja ili osoba. Ova prva knjiga na taj način sabire i predstavlja te daje uvid u bogati povijesno-istraživački rad nadbiskupa Marina Srakića.

U ime Izdavača zahvaljujemo mons. prof. dr. sc. Vladimiru Dugaliću, predsjedniku Katedre moralne teologije i prodekanu Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku te svim njegovim suradnicima za velik trud uložen u sabiranje i sistematiziranje prikupljene građe te uređenje svih svezaka ove edicije.

Mons. dr. Marinu Srakiću, svome nadbiskupu i metropolitu, čitava naša Đakovačko-osječka nadbiskupija čestita jubileje te mu želi i moli dobro zdravlje, i još mnogo godina zauzetog i plodnog života i rada.

U Đakovu, na svetkovinu Duhova, 19. svibnja 2013.

✠ **Đuro Hranić,**
imenovani nadbiskup i metropolit
đakovačko-osječki